

กลองมอญเซิง

กลองมอญเซิง เป็นกลองที่ได้รับอิทธิพลจากชาวไทยใหญ่ พบเห็นโดยทั่วไปโดยเฉพาะบริเวณจังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ และแม่ฮ่องสอน เรื่องของกลองชนิดนี้มีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

กลองมอญเซิง คือกลองที่จึงด้วยหนังทั้งสองหน้า มีสายโยงเร่งเสียง รูปร่างคล้ายตะโพนมอญ ไม่มีขา ตั้งแต่มีสายร้อยสำหรับคล้องคอเวลาตี เฉพาะคำว่า “มอญเซิง” เป็นภาษาไทยใหญ่ โดยที่คำว่า “มอญ” แปลว่า “หนัง” ส่วน “เซิง” แปลว่า “ชุด” กลองมอญเซิงจึงหมายถึง กลองที่ใช้หนังเป็นชุด เพราะวงกลองมอญเซิงจะเน้น เสียงหนังเป็นหลักใหญ่

การสร้างกลองมอญเซิง

ตัวกลองมอญเซิงสร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้มะม่วง ไม้ขนุน ไม้ประดู่ หน้ากลองด้านหนึ่งใหญ่ อีก ด้านหนึ่งเล็ก หน้าใหญ่กว้างประมาณ 16-18 นิ้ว หน้าเล็กกว้างประมาณ 11-13 นิ้ว ตัวกลองนิยมใช้หนังวัวจึงทั้งสองหน้า โดยใช้สายเร่งเสียงโยงระหว่างคร่าวหนูหึง (เชือกที่ร้อยสอดสลักกับรูหนังหน้ากลอง) ดึงให้ตึงจนหนัง อยู่ตัว

การประสมอง

ใช้กลองมอชิง 1 ลูก ฉาบขนาดใหญ่ 1 คู่ พ้องขนาดใหญ่และเล็กลดหลั่นลงไปประมาณ 5-9 ใบ ขณะบรรเลง กลองมอชิงจะตีรับกับฉาบโดยลักษณะอาการลือทางเสียงหลอกล่อกันไป ในขณะที่มีเสียงพ้องเป็นตัวกำกับจังหวะ ซึ่งมีบางแห่งเพิ่มฉิ่งตีกำกับจังหวะไปพร้อม ๆ กับพ้องด้วย

โองาที่ใช้บรรเลง

วงกลองมอชิงใช้ประโคมในงานบุญของวัด ขบวนแห่ครัวทาน และประกอบการฟ้อนพื้นเมือง รวมทั้งขบวนแห่นาคสามเณรที่ล้านนาเรียก “ลูกแก้ว” ไทใหญ่เรียก “ส่างลอง”

กลองมอชิงนี้ ชื่อทั่วไปเรียก “กลองมอชิง” แต่เฉพาะแถบอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เรียกกลองชนิดนี้ว่า “กลองปะปุมปั้ง” และนอกจากนี้ยังพบกลองลักษณะเดียวกันแต่มีขนาดเล็กเรียกว่า “กลองมอกลาว”

มีกลองอีกชนิดหนึ่งที่เป็นกลองสองหน้าคล้ายกลองมอชิงแต่มีขนาดเล็กกว่าเรียกว่า “กลองมอกลาว” ลักษณะการตีจะใช้จังหวะที่กระชับ เร่งเร็ว นิยมใช้ในขบวนแห่ที่ต้องเดินระยะไกล โดยมีฆ้องชุดดีประกอบ 3-5 ใบ

ปัจจุบัน วงกลองมอชิงยังเป็นที่นิยมกันอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้แห่ขบวน ใช้บรรเลงประกอบการฟ้อน เช่น ฟ้อนกลายลาย ฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง เป็นต้น และที่สำคัญคือมีการส่งเสริมโดยการประกวดแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง หากจัดกิจกรรมอย่างนี้ไปอย่างสืบเนื่อง กลองมอชิงก็น่าจะอยู่คู่ล้านนาต่อไป

แหล่งที่มา :

สนั่น ธรรมธิ.2550. นาฏดุริยางการล้านนา. เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.